

Asia: VN/21641/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa. Yleisesti kannatamme esitettyjä muutoksia ja katsomme niiden selkeyttävän käytäntöä ja yhtenäistävän suomalaisten korkeakoulujen asemaa kansallisesti. Toisaalta erityisesti tilauskoulutusta koskevat ehdotetut muutokset tulevat käsityksemme mukaan merkittävästi vähentämään korkeakoulujen mahdollisuutta myydä tilauskoulutusta nykyisessä kansainvälisessä kilpailutilanteessa ja tästä johtuen heikentävät korkeakoulujen mahdollisuuksia kansainvälistymiseen ja ulkopuolisen rahoituksen hankkimiseen.

Lausunnonantajan näkemykset koskien hakemuksen käsittelymaksun palauttamista

Kannatamme esitettyä muutosta hakemusten käsittelymaksujen palauttamisesta, mikäli hakija hakee korkeakouluun EU/ETA-alueen ulkopuolisen tutkinnon perusteella. Katsomme, että tämä tulee todennäköisesti vähentämään hakemuksia, jotka on tehty ilman todellista aikomusta opiskella Suomessa, ja tätä kautta vähentää korkeakouluissa työmäärää hakemusten käsittelyssä. Katsomme kuitenkin, että käsittelymaksut tulisi ohjata korkeakouluille käytettäväksi kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoinnin ja valinnan kehittämiseksi.

Lausunnonantajan näkemykset tilauskoulutuksen muutoksista

Esitys selkeyttää nykyisten säännösten tulkintaa sen osalta millainen taho voi toimia tilauskoulutuksen tilaajana sekä varmentaa sitä, että koulutukseen osallistuvat henkilöt saavat riittävät tiedot opiskeluunsa liittyen. Tilaajaa koskevien vaatimusten osalta olisi toivottavaa saada selkeämpää ohjeistusta siihen mikä katsotaan tilaajan puolelta riittäväksi rahoitukseksi tilauskoulutuksessa.

Haluamme tuoda esiin huolestamme suomalaisten korkeakoulujen mahdollisuuksista myydä tilauskoulutuksia kansainvälisillä markkinoilla, joissa vallitseva käytäntö on toimia agentin kautta. Uhkana on, että selkeytetty tulkinta sulkee suomalaiset korkeakoulut pois globaaleilta tilauskoulutusmarkkinoilta ja antaa markkinat kilpailijamaissa toimiville korkeakouluille.

Lausunnonantajan näkemykset koskien lukuvuosimaksujen korottamista

Esitys muista kuin suomen tai ruotsinkielisten tutkinnoista perittäviä lukuvuosimaksuja koskevan pykälän muuttamisesta siten, että korkeakoulujen on perittävä vähintään koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset kattava maksu, on kannatettava. Nykyisinkin on mahdollista periä kustannukset kattava maksu, mutta tämän edellyttäminen asettaa korkeakoulujen tarjoamat tutkinnot lukuvuosimaksujen osalta tasavertaisempaan asemaan ja voi osaltaan parantaa korkeakoulujen taloudellista asemaa.

Kiitämme esityksessä nimenomaista mainintaa siitä, että lukuvuosimaksun voi periä vuotta pienemmissä osissa sekä sitä, että lukuvuosimaksun tulee kattaa koulutuksen kustannukset korkeakoulutasolla vuosittain, ei jokaisen yksittäisen opiskelijan vuosittaisia koulutuksesta aiheutuneita kustannuksia, koska tämä mahdollistaa opiskelijan näkökulmasta lukuvuosimaksujen selkeämmän määrittelyn.

Lausunnonantajan näkemykset lukuvuosimaksujen kiertämisen ehkäisemistä koskevasta muutoksesta

Kannatamme esitystä lukuvuosimaksujen kiertämistä koskevaksi muutokseksi. Tämä tulee selkeyttämään perittävien lukuvuosimaksujen vaikutusta korkeakoulujen talouteen ja parantamaan ennustettavuutta. Toisaalta säännöskohtaisissa perusteluissa mainitaan, että jatkossa edelleen suurin osa perhesideperusteiselle oleskeluluvulle siirtyvistä opiskelijoista vapautuisi lukuvuosimaksuvelvollisuudesta. Selkeyden vuoksi ehdotamme, että lukuvuosimaksuvelvollisuus säilyisi kaikissa tapauksissa riippumatta oleskeluluvan muuttumisen perusteesta.

Esitykseen sisältyvä maininta, siitä, ettei muutoksen ole tarkoitus rajoittaa henkilön työskentelyoikeutta, on kiitettävä, koska töiden tekeminen opiskelujen ohessa parantaa opiskelijan mahdollisuuksia työllistyä valmistumisen jälkeen sekä integroitumista yhteiskuntaan.

Lausunnonantajan näkemykset tiedonsaantioikeuden lisäämisestä

Kannatamme esitettyä tiedonsaantioikeuden myöntämistä korkeakouluille Maahanmuuttovirastolta ja ulkomaalaisasioiden käsittelyjärjestelmästä sekä myös oikeudesta antaa oma-aloitteisesti tietoja Maahanmuuttovirastolle.

Esityksessä jää kuitenkin avoimeksi, onko korkeakoulu oma-aloitteisesti velvollinen informoimaan Maahanmuuttovirastoa, mikäli lukuvuosimaksuvelvollinen opiskelija tai opiskelijaryhmä menettää syytä tai toisesta opiskeluoikeuden tai saako korkeakoulu antaa tietoja Maahanmuuttoviraston pyynnöstä vai onko tarkoitus, että kyseessä on ainoastaan oikeudesta antaa tietoja oman harkintansa mukaisesti. Näiltä osin toivoisimme selkeytystä asiaan. Ehdottaisimme, että korkeakouluilla on velvollisuus oma-aloitteisesti informoida Maahanmuuttovirastoa tai Maahanmuuttovirasto saisi tiedon suoraan tietojärjestelmästä, mikäli lukuvuosimaksuvelvollinen opiskelija tai opiskelijaryhmä menettää syytä tai toisesta opiskeluoikeuden.

Mustila Simo
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy

Saarnia Sanna
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy - varatoimitusjohtaja